

AALBORG
TEATER

UNDERVISNINGSMATERIALE

I KRYDSET

FÅR DE NY SOFA

HOTEL PRO FORMA I KRYDSET FÅR DE NY SOFA

“Der afholdes fødselsdag for hende med ganske få lys. Det er, mens der findes fætre. Hendes mor afleverer hende hver morgen i venlige omgivelser med kogt sild, man er meget omhyggelig med benene. De taler om dagen på cyklen hjem, alle begivenheder afsynges.

FRA HELLE HELLES ROMAN ‘DE’, ROSINANTE 2018.

‘I krydset får de ny sofa’ er baseret på uddrag fra Helle Helles anmelderroste roman ‘de’. Forestillingen er en monolog med en kvindelig skuespiller i en ganske enkel scenografi, der består af 50 LED lysstænger, 3 m høje. ‘I krydset får de ny sofa’ er en sanselig forestilling skabt som en erindringsmaskine. Med billeder af lys, video, musik og lydbilleder.

En ung kvinde går rundt i en skov af lysende LED stænger. Hun genoplever sit liv, ikke kronologisk men i fragmenter. Hun tager momentvis ophold i forskellige dele af rummet. Hendes erindringer fremkaldes som tekst, lys, farver, billeder og lyde. De enkelte scener i forestillingen er momenter, som finder sted i hovedpersonens bevidsthed. Erindringen om hendes og morens liv fylder alt, og vi ser aldrig hvor hovedpersonen befinder sig nu en del år efter, hvor moren er død.

FRA HOTEL PRO FORMAS WEBSITE

I krydset får de ny sofa er en co-produktion med Aalborg Teater i samarbejde med Aveny-T.

Stykkets eneste medvirkende er **Rosalinde Mynster** (1990). Uddannet fra Playhouse West LA. Rosalinde Mynster fik sin filmdebut som 16-årig i Niels Arden Oplevs drama *To verdener* (2008), som året efter blev det danske Oscar-filmbidrag i kategorien “Bedste udenlandske film”. Siden har Rosalinde optrådt i en række danske film, som bl.a. *Sandheden om Mænd* (2012) og *I Krig og Kærlighed* (2019). Hendes store Folkelige gennembrud blev som Fie i TV2s dramaserie *Badehotellet* (2014), hvori hun medvirkede i 5 sæsoner.

FOTO: PETRA KLEIS

Rosalinde Mynster har ligeledes optrådt i et væld af teaterforestillinger. I 2017 gjorde hun sig bemærket som eleven i Ionescos *Enetime* og blev nomineret til ISCENEs publikumspris som årets gennembrud.

I 2019 kunne man opleve hende på Gamle Scene udfoldet som en charmerende Constanze i succes-forestillingen *Amadeus*. Særlig nævneværdig var hun i musikforestillingen *Landet som Ikke Er* (2018), hvor hun alene på scenen portrætterede digteren Edith Södergran helt ud til fingerspidserne med både skrøbelighed og autoritet i lyrik og sang.

HOTEL PRO FORMA

Hotel Pro Forma er et internationalt produktionshus og mødested for performance, installation og opera, hvor perception, perspektiv og universelle temaer undersøges. Hotel Pro Formas kunstneriske proces er undersøgende og tværgående, og forestillingernes struktur er altid forankret i musik, billedkunst og arkitektur.

Hotel Pro Forma forsker i kunstneriske udtryk. Vi ser vores arbejde med kunsten som en kikkert ind i materien og ud i universet. En indramning af eksistensen. Tid er i den kontekstafgørende. At forestille sig fremtiden eller fortiden og, ikke mindst, at fremstille nutiden. Produktioner udvikles på baggrund af grundige studier, og universelle temaer hentes fra en sættes ind i nye kontekster. Hotel Pro Formas produktioner er karakteriseret ved en enorm diversitet, idet rum, koncept, samarbejdspartnere og performere ændrer sig fra projekt til projekt. Hver produktion er resultatet af et tæt samarbejde mellem professionelle fra mange discipliner: billedkunst, arkitektur, musik, film, litteratur, videnskab og digitale medier.

Siden 1985 har Hotel Pro Forma produceret omkring 60 værker, som er blevet vist i over 30 lande rækkende fra udstillinger og performances til operaopsætninger. Hotel Pro Forma har modtaget mange prestigefyldte priser fra danske og europæiske kunstorganisationer.

I 2017 modtog Hotel Pro Forma og Kirsten Dehlholm Årets Reumert for NeoArctic, som blev Årets Performance. Motivationen lød:

Hotel Pro Formas aktuelle operaperformance er en visuel overflod af forunderlige og skrøbelige billeder af undergangsskønhed. I NeoArctic smelter isbjergene, mens plastikforureningen i oceanerne glider ind på scenen. Her går naturkatastrofer i ét med fantastiske sangstemmer, mens musikkens disharmonier fuldender den uhyggelige dødsfabel.

KIRSTEN DEHLHOLM, KUNSTNERISK LEDER

Kirsten Dehlholm (1945) har været Hotel Pro Formas kunstneriske leder siden stiftelsen i 1985. Kirsten Dehlholms kunstneriske virke er mangfoldigt. Med en baggrund i visuel kunst arbejder hun med performancekunst, opera, teater og udstillinger. Som billedkunstner har hun skabt udstillinger og forestillinger, der gennembryder fastlagte opdelinger af kunstarter og genrer og omfatter kunst, videnskab og teknologi. Hun arbejder med en evigt undersøgende nysgerrighed, et fokus på det visuelle materiale og en stærk interesse i at udfordre opfattelsen af rum, form og fænomener. Hendes arbejde omfatter koncept og instruktion for Hotel Pro Forma såvel som instruktøropgaver for internationale operahuse og teatre.

Hun har vundet mange prestigefulde priser, blandt andre Årets Hæderspris, Reumert, juni

2015, The Distinguished Artist Award v. International Society of Performing Arts, maj 2015, og Life Achievement Award på Prag Quadriennalen, juni 2019.

Kirsten Dehlholm har altid været på vej langvejsfra, som kom hun fra en anden kunstnerisk planet. En rejsende i rum, for hvem hver forestilling er en undersøgelse af verden, en undrende spørgen til eksistensen [...] Selv trækker Dehlholm vejret gennem kunst, både sin egen og andres. Så hotellet er også stedet for samarbejder på tværs af kunstarter. Men det er hende, der sætter kursen og med en hærførers overblik styrer slagets gang, systematisk ned i mindste detalje. Nødvendigt, når hun hver gang kaster sig ud på maks. dybt vand.

(FRA POLITIKENS PORTRÆT AF KIRSTEN DEHLHOLM PÅ 75-ÅRS DAGEN, 2020, V. MONNA DITHMER)

FOTO: TORBEN ESKEROD

INTERVIEW MED KIRSTEN DEHLHOLM OM FORESTILLINGEN OG TANKERNE BAG

[Link til interview med Kirsten Dehlholm](#)

HELLE HELLE - FORFATTERSKAB

Helle Helle fremhæver i et af de mange interview hun har givet, at når hun sidder og skriver i sit arbejdsværelse og lader blikket søge væk fra computerskærmen og ud ad vinduet, så er der ikke noget i den udsigt, der forstyrrer hendes arbejde. Måske dukker der en musvåge op, men den forstyrrer hende ikke... og sådan er det også, når man læser Helle Helles romaner og noveller, der er ikke noget, der forstyrrer for at forstyrre. Alt skal være der, for alt har en betydning. Også når de får en ny sofa i krydset. Hvis vi bliver forstyrret, så er det i vores vante tankegang. Og netop det er Helle Helles store styrke. Alt virker så almindeligt i hendes romaner og noveller, men i alt det almindelige får vi hos Helle Helle øje på alt det ualmindelige, det usete.

Helle Helle er en af de mest succesrige danske forfattere i nyere tid. Hun har siden debuten "Eksempel på liv", 1993 udgivet over 10 værker - primært romaner og novelle-samlinger. Sidste udgivelse er romanen "BOB". Og før den kom "de", som "I krydset får de en ny sofa" bygger på.

Helle Helle har modtaget ros og priser i et omfang, der bliver de færreste forfattere forundt. Og hendes bøger er nogle af de mest læste skønlitterære værker i Danmark. Samtidig er de blevet oversat til ikke mindre end 22 sprog, hvilket vidner om en stor interesse også uden for Danmarks grænser.

Hvad er så det, der fanger så mange læsere? Helle Helle er fra første udgivelse blevet forsøgt sat ind i en litterær bås og blevet knyttet sammen med flere mulige litterære forbilleder, men gennem mange af de interviews hun har givet, har det næsten enslydende lydt, at det er ikke noget Helle Helle bevidst har stræbt efter. Hun vil gerne vedkende sig, at hun er realist, hvis det at være realist betyder at skrive om hverdagen, men som Helle Helle anfører, så handler alle bøger jo i en eller anden forstand om hverdagen. Hun taler om balancen mellem det enestående og det identificerbare; det skrevne skal være sandsynligt. Hun vil også gerne vedkende sig, at hendes bøger kan have nogle minimalistiske træk. Men hun er ikke minimalist, hvis det betyder, at værket blot er ord og sætninger, hvor alt det subjektive er skåret væk. Tværtimod, så skal bøgerne gerne vække følelser, give noget til læserens tanker og følelser. I bøgerne er der mange lag, og Helle Helle er interesseret i at få læseren til at føle noget bestemt, fx gennem karaktererne at føle en vis fremmedgjorthed overfor hverdagen.

FOTO: MIKKEL CARL

Det er også derfor, at sproget er centralt i forfatterskabet. For Helle Helle ligger arbejdet med sproget i direkte forlængelse af de indholdsmæssige overvejelser. Sproget og formen præsenterer indholdet og fortællingen.

Yderligere et træk ved forfatterskabet er, at romanerne ikke er plotstyrede. Der er ikke en dramatisk handling og farverige karakterer. Som Anne-Marie Mai siger om Rødby-Puttgarden: "... den har stemning og den appellerer til læserens egen evne til at forestille sig mennesker og situationer". Bøgerne er altså styret af noget andet end et egentligt plot, mere en interesse for romanens karakterer, og romanerne fremtræder derfor som mere stillestående, end hvad man som læser er vant til. I mange romaner optræder yngre kvinder, ofte karakteriseret som "jeg-svage", og man fornemmer tydeligt, at det er interessen i at skildre dem, der er romanens egentlige omdrejningspunkt. I "de" har vi netop en af disse unge kvinder. Og det er denne person, der er interessant, og ikke det plot, som kunne være spundet over fx morens sygdomsforløb. Ikke at sygdomsforløbet er uinteressant, men det er ikke omdrejningspunktet. Hotel Pro Formas opsætning bygger på en lang række uddrag fra romanen "de", fremført som en monolog af stykkets eneste medvirkende, romanens navnløse hovedperson.

UNDERVISNINGSMATERIALE TIL HELLE HELLE: DE

Denne del af undervisningsmaterialet retter sig primært mod faget **dansk**, men vil også kunne bruges i flerfaglige sammenhænge. Fx. i et samarbejde mellem *dansk* og *psykologi*. Ved alt analysearbejde er dokumentation vigtig, så husk altid at henvise til relevante steder

i teksten eller bruge nedslag i teksten i form af citater, når I laver nedenstående analyser

Hvad handler romanen om?

Romanen "de" fortæller en historie, men hvilken historie? Umiddelbart en ganske enkel historie... Men hvad er det centrale i historien? Og hvem er romanens hovedperson eller hovedpersoner? Hvor bor de henne? Hvordan er det med romanens tidsudstrækning? Hvornår foregår den? Hvornår bliver historien fortalt? Alt er skrevet i nutid, men foregår alt i nutid?

- Prøv at starte med at skrive et kort resumé af romanen
- Var det svært? Eller let? Hvad gjorde det enten svært eller let?
- Inddel jer i mindre grupper og diskutér ovenstående spørgsmål med hinanden. Hvilke fælles svar når I frem til?
- Prøv til sidst at karakterisere den måde Helle Helle skriver romaner på.

Genre

På omslagets forside står der, at bogen er en roman. Men der findes mange forskellige slags romaner.

- Undersøg hvilke romangener der findes.
- Prøv at fastlægge hvilken romangener "de" tilhører. Argumenter for valget.

Komposition og handling

I starten og i slutningen af romanen spiller et blomkål en vis rolle, romanens første sætning lyder:

- *Senere går hun over markerne med et blomkålshoved. (s.7)*

Og på romanens sidste side:

- *Men der er ingen blomkål. Hun leder overalt i grøntafdelingen. Til sidst får hun fat i uddeleren, det er for tidligt på året.*

...

Så sætter hun sig på torvet og overvejer, hvad hun skal gøre. Bob kommer gående på brostenene i kondisko, han løfter de sædvanlige to fingre.

- *Hvad venter du på? siger han, da han er henne ved hende.*
- *Et blomkålshoved, siger hun og forklarer situationen, han lægger en hånd på hendes skulder:*
 - *Jeg skaffer dig et til i morgen tidlig.*
- Han tilbyder også at stikke forbi med det, men hun ryster på hovedet:*
 - *Ellers tak, jeg går bare over markerne.(s.157)*

- Beskriv med udgangspunkt i disse nedslag, hvordan romanen er bygget op?
- Er der kronologi, flashback, cirkulært eller lineært forløb...?

Handlingen

- Hvad får handlingen til at skride fremad?

- Kan man pege på steder i romanen, der er af særlig vigtig karakter for handlingen?
- Hvad får i det hele taget handlingen til at hænge sammen?

Plot

- Har romanen et hovedplot?

Hold alle delanalyserne op mod hinanden og karakteriser Helle Helles særlige måde at bygge denne roman op på?

Sprog og stil

- Find mindst 3 typiske karakteristika ved Helle Helles måde at skrive på.
- Kan I ud fra det opstille en speciel Helle Helle-skrivestil? Og hvordan kan den beskrives?

Alt i "de" er skrevet i nutid, fx:

- "Så slås de om ugeavisen, endelig kommer de op. Hun vil løbe rundt om spisebordet, men det støder ind mod væggen nu, de flytter det i forgårs." (s.43) og "Bob bor på en rigtig gård, det regner de ikke med. Tove er godt nok derude sidste sommer, men det er til efterfest." og "De sidder på centerbodegaen med to kopper te, ferien begynder for en time siden." (s.76)

- Find selv flere eksempler og prøv at forklare, hvorfor Helle Helle har valgt at skrive alt i nutid?
- Hvad betyder det, at hændelser der er sket, fortælles i nutid?

Prøv at sammenholde de 2 analyser, og lav en samlet karakteristik af romanens sprog og stil.

Fortællerforhold

- Hvilken fortællertype har romanen?
- Hvorfor har Helle Helle valgt denne fortællertype?
- Hvad betyder det for vores oplevelse af det fortalte?
- Hvor eller hos hvem ligger synsvinklen? Underbyg med nedslag i teksten.

Personer

Hun - en ung kvinde

- Hovedpersonen er en ung kvinde. Find ud af alt om hendes ydre, alder, familieforhold, skolegang, relationer, interesser, bolig etc.
- Lav en sammenfatning af ovenstående, hvor I ender med at karakterisere hende som type

- Hovedpersonens indre, karaktertræk, holdninger etc. kommer ikke så ofte til udtryk direkte i teksten, men ved at analysere og sammenstykke en lang række iagttagelser, kan man nå frem til en samlet karakteristik af hovedpersonen. Nedenfor er der en række citater og nedslag fra romanen, og I kan helt sikkert selv finde flere relevante nedslag. Prøv gennem arbejdet med nedslagene at nå frem til det afsluttende spørgsmål:

- Hovedpersonen tager på en lille "udflugt" til Nykøbing - her prøver hun på at få slukket sin tørst, beskriv hvordan det forløber? Hvad siger det om hende? (s. 67)

- Her får man et sjældent indblik i hendes tanker og følelser. *"Hun lukker øjnene. Hun tænker på at sidde sådan tværs over for eksempel Møn. Men så skal det hellere være sommer, og de kan gøre holdt undervejs og beskrive det, de ser, dyr og planter. Hun har et ønske om at formulere sig i længere sætninger. Nu klapper han hende på armen og peger, nogen har efterladt en kurvestol i rabatten."* Hvad er det for udtalte længsler hun her giver udtryk for? (s.99)

- *"Fordi hun siger, som hun gør, ..."* (s.108) Oftest optræder de 2 verber omvendt, når de anvendes i samme sætning. Hvad fortæller dette lille skifte om hovedpersonen?

- I forbindelse med en harmløs episode med nogle højrøstede fyre tænker hovedpersonen: *"Der er ikke plads til mere ulykke."* (s.117) Hvad kan man lægge i sådan en tanke? Og hvorfor dukker den op hos hovedpersonen netop nu?

- En umiddelbar banal episode, hvor en sidekammerat låner hende sit viskelæder, medfører at: *"Hun føler sig overvældet af ømhed i kraft af dette viskelæder."* (s.121) Hvordan kan en så lille gestus medføre så stærke følelser?

- Hvorfor oplever hovedpersonen denne episode virker betydningsfuld: *"Efter lidt tid tømmer hun sin taske. Hun lægger alle bøgerne og penalhuset og de sammenrullede strømper og endda pengepungen på trinnet, Det er, som om der vitterlig eksisterer en billet et sted nede i tasken, fordi hun siger det. Så går toiletdøren op, Pia Raug træder ud, smiler til hende og siger:*

- Nå.

Hun er højere, end man tror, og i lang, sort kjole. Hendes hænder er åbenbart ikke helt tørre, for hun dupper dem mod kjolebrystet, svæver så ned ad gangen og om et hjørne. Hun sidder i flere minutter og kigger efter hende. Betragter sine ting på trappetrinet, den tomme taske. Det hele virker sært betydningsfuldt, også i øjeblikket af fuldstændig stilhed før klapsalven," (s.124)

- Efter moren er kommet hjem fra sygehuset overrækker hovedpersonen pungen med de ubrugte penge til moren. Det er tilsyneladende en stærk følelsesmæssig oplevelse. Hvilke følelser går igennem hovedperson og hvorfor? (s.131-32)

Sammenfat alle delanalyserne til en samlet karakteristik af hovedpersonen?

Moren

- 41 år og ansat i en lingeributik.
- Hun er sygdomsramt. Find steder i romanen, der indikerer at hun er sygdomsramt. Hvordan udvikler hendes sygeforsløb sig? Hvordan forholder hun sig til sin sygdom?
- Beskriv hendes forhold til datteren/hovedpersonen. Hvordan kan man karakterisere forholdet?

Mor/datter

- Moren og datteren/hovedpersonen omtales meget ofte som "**de**", hvorfor det?
- Beskriv deres forhold og karakteriser mor/datter-relationen?

Palle

- Familiens gode ven og hjælper. Hvordan er hovedpersonens forhold til Palle?

Andre personer

- Skolekammerater og venner. Beskriv hovedpersonens forhold til sine jævnaldrende? Gerne med udgangspunkt i eksempler fra romanen?

Sammenfat iagttagelserne til en samlet karakteristik af hovedpersonens relationer til andre personer.

Miljø, tid og sted

- Hvornår og hvor foregår romanen? Prøv at finde tidsmarkører.
- Hvad betyder valget af miljø, tid og sted for oplevelsen af romanen? Kunne romanen udspilles under andre forhold, i en anden tid?

Tema

Nøgleord til arbejdet med romanens tematik kunne være: sygdom, død og erindring. Prøv gennem arbejdet med nedenstående tekstnedslag og henvisninger (og de tekstnedslag I selv finder) at afdække romanens tematik og nå frem til en tolkning.

- I begyndelsen af romanen siger moren: "*Jeg har nok slugt en sten. ... Hun standser et øjeblik og lægge en hånd oven på frakken, under brystet.*" (s.9). Find andre steder i romanen som antyder/beskriver morens sygdom, og brug jeres undersøgelse fra karakteristikken af moren? Hvad fortælles og hvordan antydes? Er der et mønster? Et fælles karakteristikon ved måden morens sygdom antydes, beskrives?
- Beskriv morens samlede sygdomsforsløb, som vi får det beskrevet og udtrykt i romanen?
- Hvilket indtryk får vi af hovedpersonens oplevelse af morens sygdomsforsløb?
- Hvordan påvirker det hovedpersonen? Og hvordan påvirker det deres indbyrdes

forhold?

- Længere henne i romanen bevæger hovedpersonen sig ind på hospitalet i Nykøbing (s.68-69). Beskriv hendes oplevelse der? Sæt den oplevelse i forhold til hendes forhold til morens sygdom?

- Døden bliver stort set ikke nævnt i romanen, men på et tidspunkt har mor og datter en kort samtale om døden:

– *Hvis jeg dør, skal I ikke tage bedemand Hansen, han udlover tre flasker rødvin, det er modbydeligt, siger hun.*

– *Så er det godt, du ikke dør, siger hun, hun vil tilbage til stegepanden, blusset er tændt.*

– *Hør, hvad jeg siger, siger hendes mor.*

– *Jeg hører, siger hun. (s.133)*

- Hvordan forløber samtalen? Hvad snakker de om? Og hvad ligger som undertekst?

- Det er få steder, vi oplever, hvad moren tænker og føler, men i et sjældent øjeblik får vi dog et lille indblik (s.139). Beskriv hendes tanker og følelser?

- Vi oplever ikke så ofte, at hovedpersonen udtrykker følelser, men hen mod slutningen af romanen oplever vi, at hovedpersonen tilsyneladende umotiveret begynde at græde.

- *Det er fyldt med overtøj på udsalg, korte uldjakker, frakker med pelskant. Hun græder ned i en hætte. (s.141)*

Hvad udløser gråden?

- Kort efter møder hun en klassekammerat, som er den første, vi hører spørge ind til hendes velbefindende:

- *De sammenligner lægge ved at stramme stoffet på cowboybukserne, griner imens.*

– *Men hvorfor er du ked af det? siger Nete.*

Hun ved ikke, hvad hun skal svare. Nete rasler med posen, men siger ikke noget. Brugsens glasdør går op og i. Et større køretøj sætter i gang ude på gaden, lidt senere følger en svag lugt af diesel, men det kan også være noget fra slikposen. Hun kan ikke huske, hun nogensinde tænker sig om så længe med et afventende menneske ved siden af.

– *Fordi, siger hun så. (s.142)*

Hvorfor svarer hun, som hun gør? Hvad siger hun med det svar?

Klassekammeraten gensvarer: "I see, siger hun."

Hvad ligger der i dette svar?

- Få øjeblikke senere oplever hovedpersonen dette: "I bussen hjem tænker hun: I see, netop samtidig tænder chaufføren radioen som spiller Bright Eyes. Det er nærmest for meget." (s.142)

Hvorfor er det det? Hør sangen og/eller læs teksten (Tekst og sang kan læses/høres flere steder, fx [her](#) Art Garfunkel - Bright Eyes)

- Hovedpersonen får sent i romanen et voldsomt vredesudbrud, hvorfor? Og hvem eller hvad er vreden rettet mod?

Hun ligger på maven i sengen. Hendes blik borer sig ned i gulvtæppet. Hun føler med ét en uventet vrede rettet mod dette gulvtæppe. En kragefugl passerer baggården, nu raser hun over dens skrig. Men aldrig er den tavs, før hun vil vælte sit klædeskab. Hun strækker sig frem og skubber hårdt til lågen med fingerspidserne, lågen går i, men glider op igen med det samme. Det er, fordi gulvet er skævt. Hun vil trampe i det, men frisørerne er dernede, en sløv føntørrer sætter i gang. Hun ser Henrik Strøm for sig ved æblerne, hun vender bunden i vejret på æblekassen, tyrer selve kassen ind i væggen. Men det er en papkasse, det falder lidt til jorden. (s.148-49)

Sammenfat alle delanalyserne til en samlet analyse af romanens tematik

Andre temaer man kan undersøge i romanen:

- Udviklingen og overgangen fra ung til voksen, fra ansvarsfri til ansvarsbevidst
- Relationer til ens nærmeste - mor/datter, bedste venner etc.
- Kærlighedsrelationer

Fortolkning

Afslutningsvis kan I på klassen eller i mindre grupper diskutere:

- Hvilke oplevelser af intellektuel og følelsesmæssig karakter har I fået?
- Hvad er I blevet klogere på efter at have læst og arbejdet med bogen?
- Hvad tror I, Helle Helle vil fortælle med romanen?

ANALYSEREDSKABER TIL I KRYDSET FÅR DE NY SOFA

Denne del af undervisningsmaterialet retter sig primært mod faget drama, men vil også kunne bruges i flerfaglige sammenhænge. Fx. i et samarbejde mellem drama og dansk eller psykologi.

Man kan vælge mange forskellige indgange til arbejdet med drama, så de nedenstående analyseredskaber er kun at betragte som redskaber i en værktøjskasse, man kan vælge frit fra.

Nedenfor er der forslag til forskellige vinkler og perspektiveringsmuligheder, man kan vælge at benytte. Nogle af forslagene forudsætter, at man har læst romanforlægget. Når I har set forestillingen, vil I formodentlig have den opfattelse, at den ikke ligner en

traditionel teaterforestilling. Det kan altså være, at I skal bruge andre værktøjer, end I plejer at bruge, når I analyserer drama. Hotel Pro Forma skriver om forestillingen: *En ung kvinde går rundt i en scenografi af lysende LED- stænger opstillet som en enkel komposition i en black box. Hun genoplever sit liv i fragmenter, mens hun bevæger sig rundt i rummet. Hendes erindringer fremkaldes som tekst, lys, farver, billeder og lyde. De enkelte scener i forestillingen finder sted i hovedpersonens bevidsthed. Erindringen om hendes og moderens liv fylder alt. Skuespilleren optræder som en erindringsmaskine.*

Værktøjskasse

Info

- Titel
- Forfatter/manuskriptforfatter
- Instruktør
- Scenograf

Handling

- Referat
- Opbygning (akter, scener, længde)
- Handlingens tidsmæssige udstrækning
- Handlingsforløb (kronologi, tilbageblik/flashback, spring i tid og sted)

Personer

- Karakteristik af hovedpersonen - herunder sprog, og hendes udvikling
- Hvilke andre personer bliver omtalt? Hvordan bliver de omtalt?
- Karakteristik af hovedpersonens relationer til andre personer? Primært moren?

Scenografi og kostumer

- Hvor foregår handlingen?
- Beskriv og karakteriser scenerummet. Hvilke effekter anvendes?
- Beskriv og karakteriser kostumer
- Kan man bestemme tid og miljø? Hvad betyder tid og miljø? Eller er tid og miljø "ophævet"?

Virkemidler

- Lys - beskriv
- Video - beskriv
- Lydeffekter - beskriv
- Musik - beskriv
- Karakteriser brugen af lys, video, lyd og musik
- Hvad betyder brugen af ovennævnte virkemidler for oplevelsen af forestillingen? Stemning, tone etc.

Tema og fortolkning

- Hovedtema og evt. under/sidetemaer?
- Hvordan behandles forestillingens temaer - hvilken vinkling?

- Forestillingens titel - hvad tilfører den til tematikken?
- Hvilke spørgsmål rejser forestillingen?
- Giver forestillingen svar og løsninger? Eller er der en åben slutning?
- Hvilke svar får vi? Eller hvilke svar får vi ikke?
- Hovedpersonens rolle og selvforståelse?
- Hvad bliver vi som publikum klogere på? Kan vi lære noget af stykket? Har stykket et egentligt budskab? Eller...?

Perspektivering 1

- I indledningen til dette afsnit skriver Hotel Pro Forma, at hovedpersonen optræder som en "erindringsmaskine". Og at "Erindringen om hendes og moderens liv fylder alt". Hvad er "erindringer" for noget? I kan fx læse om erindringer i en lille udgivelse fra Aarhus Universitets serie Tænkepause, nr. 15, [Dorthe Berntsen: Erindring, 2014](#). Her står der bl.a.: *"Et særtræk ved erindringer er genoplevelsen. Når vi erindrer en hændelse, genoplever vi i bevidstheden, hvad der skete engang. ... Man kan derfor sige, at erindringer sammenlignet med andre hukommelsesformer involverer en følelse af at rejse i tid. ... Mange filosoffer har ligeledes fremhævet netop genoplevelsen og de sanselige forestillingsbilleder som erindringens særkende."*

Prøv at perspektivere forestillingen til vores måde at erindre på, som vi fx får det beskrevet af Dorthe Berntsen.

Hvordan påvirker erindringer os?

Betyder erindringer mere i nogle livsfaser end i andre?

Sæt forestillingen i perspektiv til jeres eget liv? Kan I relatere hovedpersonens "måde" at erindre på til oplevelser I kender til?

Hvad tror I erindringer betyder for vores identitetsdannelse?

Perspektivering 2

- Perspektiver forestillingen til andre teaterstykker? Det kunne fx være et drama af Ludvig Holberg eller Henrik Ibsen.
- Hvad rummer I krydset får de ny sofa, som I ikke har oplevet i andre dramaer, I har kendskab til eller har arbejdet med?
- Hvilken forestilling taler mest til jer? Prøv at begrunde dels ud fra en faglig (objektiv) tilgang, men også ud fra en personlig (subjektiv) tilgang? Inddrag jeres analyser fra tidligere. Diskuterer jeres svar og overvejelser i grupper.

REMEDIERING

- Forestillingen bygger på romanen "de", men ikke som "en-til-en"-udgave.
- Hvis I har læst romanen "de", så diskuter om de to "udgaver" fortæller den samme historie, eller stykket drejer historien i en anden retning end romanen. Evt. hvilken retning?
- Kan man tale om, at roman og teaterstykke supplerer hinanden?
- Prøv at beskrive, hvad Hotel Pro Formas remediering består i. Og hvad betyder den remediering, der har fundet sted for vores opfattelse af romanens "historie"?

- I den sammenhæng kan inddrages en kommunikationsanalyse, hvor der fokuseres på forskelligheden i kommunikationssituationen fra bog til teater. Brug evt. nedenstående kommunikationsmodel.

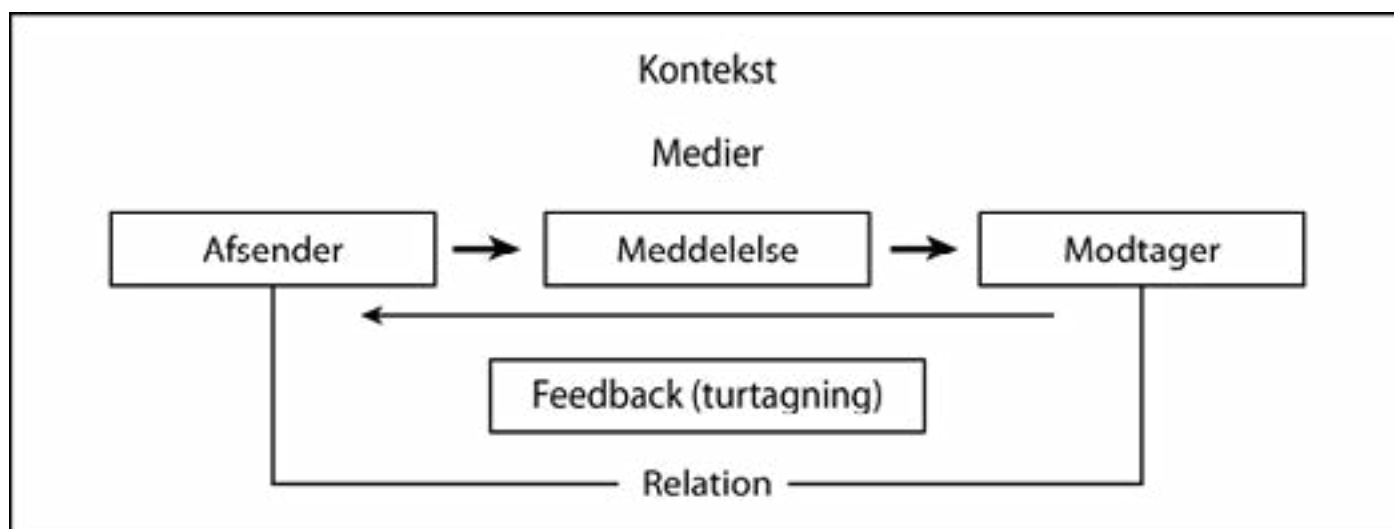
Remediering (fortsat)

- Hvordan kunne I forestille jer en remediering af romanen?
- Er der grænser for, hvad man "må", når man remedierer et værk?
- Diskuter hvad der gør en remediering vellykket eller det modsatte?
- Var remedieringen af Helle Helles roman det ene eller andet? Hvorfor, begrund?

Undervisningsmaterialet er udarbejdet af Carsten Landbo-Sørensen, gymnasiekonsulent ved Center For Undervisningsmidler, UCN og lektor på Fjerritslev Gymnasium.

FORSLAG TIL MATERIALE I KAN BRUGE I ARBEJDET MED I KRYDSET FÅR DE NY SOFA

Helle Helles nuværende forlag Gutkind har lagt et skrevet interview fra 9. februar 2021,

KOMMUNIKATIONSMODEL. OLE SCHULTZ LARSEN/SYSTIME

et videointerview fra 12. november 2020 samt en podcast fra 11. januar 2021 ud på deres webside. Det hele kan tilgås [her](#).

Center For Undervisningsmidler (CFU) har i deres samling en række Tv-udsendelser til fri streaming. Der er interviews med Helle Helle, litterære programmer der handler om Helle Helles forfatterskab samt 2 dramatiseringer af romaner. Det hele kan tilgås via [Helle Helle](#). Her er omtalen af de to dramatiseringer:

- **Dette burde skrives i nutid.** Dorte Hansen bor til leje i Glumsø på Sydsjælland. Hver dag tager hun toget til København for at passe sit studie, men hun når sjældent frem til universitetet. Der er meget, der forstyrrer: Fortiden med Per Finland, forældrene på trappetrinnet og godstogene, der kommer buldrende

gennem natten. DETTE BURDE SKRIVES I NUTID er baseret på Helle Helles roman, som udkom i april 2010 og blev modtaget med både 5 og 6 stjerner af anmelderne. Bogen blev kaldt et nonchalant mesterværk fra Helle Helles hånd og forfatteren blev tildelt titlen som uofficiel Danmarksmester i antydningens kunst. Helt officielt er bogen nu også blevet prist med De Gyldne Laurbær. Det er første gang, Helle Helles litteratur dramatiseres til teatret. Dorte Hansen skriver lejlighedssange, og under arbejdet med forestillingen viste det sig, at det gør Helle Helle også. Meget generøst tilbød Helle Helle os at bruge hendes egne personlige sange, som hun har skrevet til sin familie gennem årene. Fem af disse sange indgår nu i forestillingen som et spor, hvor Helle Helles personlige liv krydsflettes med teaterforestillingen.

- **Forestillingen om et ukompliceret liv med en mand.** I denne dramatisering af Helle Helles roman, med samme titel, bor Susanne og Kim i en lille lejlighed på Nørrebro. Susanne arbejder i et hospitalskøkken, men mens Kims eneste ambition er at få skrevet sin første roman, drømmer Susanne om at få et liv som kollegaen Ester, der er gravid og bor i hus sammen med portøren Luffe. Så en dag møder Ester op og fortæller, at hun har forladt Luffe, fordi han har været hende utro, og til Kims store irritation giver Susanne Ester lov til at sove på sofaen et par dage. Dage bliver til uger, og det viser sig, at Kim og Esther har meget tilfælles, så Susanne begynder at føle sig tilsidesat.